

ΜΙΑ ΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟ «ΑΝΟΜΟ ΧΑΡΤΙ ΥΓΕΙΑΣ»

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (1) Το πιστοποιητικό ή βεβαίωση που επέβαλε στις 15 Μαρτίου 2020 με το [Διάταγμα Αρ. 3](#) η Κυπριακή Δημοκρατία για να αποτρέψει την είσοδο στην Κύπρο, από 23/3/2020 στις 18:00, πολιτών της οι οποίοι έτυχε να είναι φοιτητές στο εξωτερικό έγινε αντικείμενο συζήτησης σε νομικό, ηθικό και πολιτικό επίπεδο.
- (2) Η ανάλυση που ακολουθεί περιορίζεται στη νομική διάσταση του πράγματος και θέση μου είναι ότι αυτό το «Χαρτί Υγείας» είναι αντίθετο με το Σύνταγμα και τον Νόμο σε Κυπριακό επίπεδο καθώς και με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΣΔΑ) και το Διεθνές Σύμφωνο Περί Αστικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών («Σύμφωνο»).
- (3) Ως «Άνομο», αφού η έκδοση και το περιεχόμενο του παραβιάζει κανόνες δικαίου όπως θα εξηγηθεί πιο κάτω μπορεί να κηρυχθεί άκυρο από τα Κυπριακά Δικαστήρια είτε με αγωγή σε Επαρχιακό είτε με Προσφυγή στο Διοικητικό, εφ' όσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.
- (4) Έχω την άποψη ότι λόγω των δημοσίων [τοποθετήσεων](#) μου από την Κυριακή 15 Μαρτίου 2020 και μετά, δεν θα ήτο σωστό να αναλάβω υποθέσεις τέτοιας φύσεως και ως εκ τούτου δεν θα το πράξω. Έτσι παραθέτω τις απόψεις μου ως τροφή για σκέψη για συναδέλφους οι οποίοι θα κληθούν ενδεχομένως να διεκδικήσουν τα δικαιώματα των επηρεαζόμενων φοιτητών καθώς και για άλλους που ενδιαφέρονται για μια απλή νομική ανάλυση.
- (5) Τώρα νομίζω είναι η ώρα για συζήτηση, έτσι ώστε να φανεί ότι παρ' όλα τα περιοριστικά για την διακίνηση μέτρα, τα άλλα Συνταγματικά Δικαιώματα (όπως π.χ. Ελευθερία της έκφρασης) παραμένουν αλώβητα.
- (6) Πιστεύω ότι ο μη-έλεγχος της αυθαιρεσίας του Κράτους, σε σχέση με απόλυτα δικαιώματα, δημιουργεί κακό προηγούμενο με σοβαρό κίνδυνο διάδοσης.

II. ΠΑΡΑΔΕΚΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

- (7) Στις 10/3/2020 ο Υπουργός Υγείας (ΥΥ) εξέδωσε το [Διάταγμα Αρ. 1](#) σύμφωνα με τις εξουσίες που του παρέχονται από το άρθρο 6 του περί Λοιμοκαθάρσεως Νόμου Κεφ. 260 όπως έχει τροποποιηθεί («[Κεφ. 260](#)») οι οποίες του εκχωρήθηκαν με την [Απόφαση](#) του Υπουργικού Συμβουλίου (ΥΣ) ημερομηνίας 10/3/2020.
- (8) Στις 13/3/2020 ο ΥΥ εξέδωσε το [Διάταγμα Αρ. 2](#) με το οποίο από τις 15/3/2020 απαγορευόταν η είσοδος στην Κυπριακή Δημοκρατία οποιουδήποτε ατόμου (ανεξαρτήτως υπηκοότητας) που δεν ήτο, μεταξύ άλλων, Κύπριος πολίτης.

- (9) Στις 15/3/2020 το ΥΣ με [Απόφαση](#) φαίνεται να εκχώρησε στον ΥΥ την εξουσία να εκδίδει κανονισμούς κάτω από τον Νόμο.
- (10) Στις 15/3/2020 ο ΥΥ εξέδωσε το Διάταγμα Αρ. 3 με το οποίο στην παράγραφο 2(α) μεταξύ άλλων αναφέρει ότι: «(α) Από τις 6:00 μ.μ. της 16^{ης} Μαρτίου 2020 μέχρι την 30^η Απριλίου 2020 και ώρα 12:00 τα μεσάνυχτα θα επιτρέπεται η είσοδος στην Δημοκρατία μόνο σε όσα πρόσωπα εξ εκείνων που δικαιούνται να εισέλθουν στην Δημοκρατία, τα οποία προσκομίζουν Ιατρικό Πιστοποιητικό εξέτασης του κορωνοϊού όχι παλαιότερο των 4 ημερών από την ημερομηνία άφιξης τους, από εργαστήρια αναφοράς τα οποία είναι κρατικά ή έχουν συμφωνία με το Κράτος από το οποίο έχουν αναχωρήσει, για να διεξάγουν την εργαστηριακή ανάλυση για τον κορωνοϊό και θα μεταφέρονται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους υποχρεωτικής καραντίνας για 14 ημέρες, καθαρά για προληπτικούς λόγους».
- (11) Στις 15/3/2020 το Υπουργείο Υγείας εξέδωσε ανακοίνωση με [κατάλογο](#) από εγκεκριμένους διαπιστευμένους οργανισμούς για έκδοση του Ιατρικού Πιστοποιητικού που απαιτείται για είσοδο ταξιδιωτών στην Κυπριακή Δημοκρατία, οι οποίοι ήταν μόνο εγκατεστημένοι στην Ευρώπη.
- (12) Στις 17/3/2020 το Υπουργείο Υγείας εξέδωσε νέα [ανακοίνωση](#) με επικαιροποιημένο κατάλογο δηλώνοντας ότι:

«Σε συνέχεια προηγούμενης ανακοίνωσης, επισυνάπτεται [επικαιροποιημένος κατάλογος](#) με τα εργαστήρια που πραγματοποιούν την εξέταση για τον κορωνοϊό σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα οποία μπορούν οι πολίτες να αποτείνονται για πραγματοποίηση της εργαστηριακής εξέτασης που απαιτείται για σκοπούς άδειας εισόδου τους στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Ενόψει του γεγονότος ότι σε κάθε χώρα διαφοροποιούνται οι ενδείξεις πραγματοποίησης της εξέτασης στα αναφερόμενα εργαστήρια, αλλά και οι δυνατότητες του καθενός από αυτά, αποφασίσθηκε όπως γίνεται αποδεκτό εργαστηριακό αποτέλεσμα που έχει εκδοθεί από εργαστήριο που είναι αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Υγείας της χώρας του, όπως αυτό θα επιβεβαιώνεται επίσημα.

Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση χωρών που δεν περιλαμβάνονται στον συνημμένο κατάλογο.»

- (13) Επίσης στις 17/3/2020 ο ΥΥ εξέδωσε το [Διάταγμα Αρ. 5](#) με το οποίο, μεταξύ άλλων:

«(α) Η παράγραφος 2(α) του Διατάγματος που έχει εκδοθεί από τον Υπουργό Υγείας, ημερομηνίας 15 Μαρτίου 2020, σε σχέση με την προσκόμιση ιατρικού πιστοποιητικού εξέτασης του κορωνοϊού, θα συνεχίσει να ισχύει μέχρι τις 3 π.μ. της 21ης Μαρτίου 2020, με εξαίρεση όσα πρόσωπα:

- i. Έχουν μεταβεί σε χώρες του εξωτερικού για ιατρικούς λόγους,
- ii. Ευρίσκονται στο εξωτερικό για ολιγόημερη παραμονή, συμπεριλαμβανομένων επαγγελματικών ή υπηρεσιακών λόγων,
- iii. Δικαιούνται να εισέλθουν με βάση τη συνθήκη της Βιέννης.

Νοείται ότι, σε σχέση με τα πρόσωπα που εμπίπτουν στην κατηγορία 2α.ι πιο πάνω, δύνανται να συνοδεύονται από τα πρόσωπα που τους συνόδευαν κατά την αναχώρησή τους και κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους.

Όσοι εμπίπτουν στις πιο πάνω κατηγορίες, αντί της προσκόμισης του ιατρικού πιστοποιητικού θα πρέπει να κατέχουν βεβαίωση από τις κατά τόπους Διπλωματικές Αποστολές της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία θα εκδίδεται εφόσον οι ενδιαφερόμενοι προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν τους λόγους που αναφέρονται στις κατηγορίες 2.α.ι και 2α.ii (π.χ. εισιτήριο αναχώρησης από Κύπρο ή ιατρικές βεβαιώσεις από το Κέντρο που έτυχαν ιατρικής νοσηλείας).»

- (14) Στις 18 Μαρτίου 2020 το Υπουργείο Εξωτερικών εξέδωσε [ανακοίνωση](#) αναφορικά με την έκδοση Βεβαιώσεων για σκοπούς εισόδου στην Κυπριακή Δημοκρατία από Διπλωματικές Αποστολές στο εξωτερικό μέχρι την 12^η μεσημβρινή (ώρα Κύπρου) την Παρασκευή 20 Μαρτίου 2020.
- (15) Στις 20 Μαρτίου 2020 ο Υπουργός Μεταφορών Επικοινωνιών και Έργων (ΥΜ) εξέδωσε [Διάταγμα](#) βασιζόμενος μεταξύ άλλων στο Διάταγμα Αρ. 3 του ΥΥ που απαγορεύει τις πτήσεις προς την Κύπρο με εξαίρεση πτήσεις για ανθρωπιστικούς σκοπούς (humanitarian/ambulance/repatriation flights) κατόπιν ειδικής του άδειας.
- (16) Στις 23 Μαρτίου 2020 ο ΥΥ με [Γνωστοποίηση](#) κήρυξε ως μολυσμένες τοπικές περιοχές από τον κορωνοϊό COVID-19 τις επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αμμοχώστου και Πάφου.
- (17) Από τις 23 Μαρτίου 2020 στο [Διάταγμα Αρ. 9](#) και εντεύθεν, στα Διατάγματα του ο ΥΥ κάνει αναφορά στην Γνωστοποίηση της ίδιας ημέρας.
- (18) Στις 30 Μαρτίου 2020 ο ΥΥ εξέδωσε το [Διάταγμα Αρ. 12](#) με το οποίο:

«(α) Επιτρέπεται η μεταφορά-επαναφορά προσώπων με ναυλωμένες πτήσεις σύμφωνα με το περί Πολιτικής Αεροπορίας (Καθορισμός Μέτρων για Παρεμπόδιση Εξάπλωσης του Κορωνοϊού COVID-19) Διάταγμα του 2020 – Κ.Δ.Π. 115/2020 των ακόλουθων προσώπων:

- (i) όσων έχουν μεταβεί σε χώρες του εξωτερικού για ιατρικούς λόγους:...
- (ii) όσων είναι φοιτητές σε χώρες του εξωτερικού, οι οποίοι ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες σύμφωνα με το Ανακοινωθέν του Υπουργείου Υγείας, ημερ. 16 Μαρτίου 2020:

Νοείται ότι, τα πρόσωπα αυτά πρέπει να κατέχουν ειδική βεβαίωση που εκδίδεται μόνο κατόπιν αξιολόγησης των προ απαιτούμενων ιατρικών πιστοποιητικών, κατόπιν αίτησης, η οποία αποστέλλεται στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο του Παγκύπριου Ιατρικού συλλόγου στο cyma@pis.cyma.org.cy, και εκδίδεται από τριμελές Ιατροσυμβούλιο που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου (ΠΙΣ), τον/την Επικεφαλής της κατά περίπτωση σχετικής Επιστημονικής Εταιρείας του ΠΙΣ και από Ιατρό του Δημοσίου, διοριζόμενο από τον Υπουργό Υγείας.

Νοείται περαιτέρω ότι, ο φάκελος του κάθε αιτητή ο οποίος υποβάλλεται ενώπιον του Ιατροσυμβουλίου για αξιολόγηση πρέπει να είναι πλήρης και να συμπεριλαμβάνει ιατρική έκθεση από τον θεράποντα ιατρό, με αναφορά στο ατομικό ιατρικό ιστορικό, την παρούσα κλινική κατάσταση, έκβαση τυχόν επιπλοκών στο πρόσφατο παρελθόν, ενεργό φαρμακευτική αγωγή, και τυχόν νοσηλεία, η οποία να συνοδεύεται από το σχετικό εξιτήριο από το νοσηλευτήριο. Η προσκόμιση των όποιων ψευδών στοιχείων, τόσο από τον αιτητή όσο και από τον θεράποντα ιατρό, θεωρείται ως παράβαση του παρόντος Κανονισμού και συνιστά αδίκημα σύμφωνα με το Νόμο:

Νοείται περαιτέρω ότι, εφόσον παραστεί ανάγκη η Δημοκρατία θα ναυλώσει ειδικές πτήσεις από Αθήνα και Λονδίνο, για να επιστρέψουν στη Δημοκρατία τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις κατηγορίες (i) και (ii).»

(19) Το [Ανακοινωθέν](#) του ΥΥ ημερομηνίας 16 Μαρτίου 2020 καθορίζει τις ευπαθείς ομάδες που είναι άτομα πάνω των 60, έχουν συγκεκριμένες ασθένειες ή είναι έγκυοι.

III. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

α. Σύνταγμα

(20) Σε πρώτη φάση σχετικά είναι τα Άρθρα 14, 33, 35 και 183 του Συντάγματος τα οποία αναφέρουν τα ακόλουθα:

Άρθρο 14

«Ουδενός πολίτου απαγορεύεται η είσοδος εις την Δημοκρατίαν ουδ' επιτρέπεται η εξορία υφ' οιασδήποτε περιστάσεις.»

Άρθρο 33

«1. Τηρουμένων των διατάξεως του Συντάγματος των σχετικών προς την κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, τα υπό του παρόντος μέρους ηγγυημένα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες δεν υπόκεινται εις οιονδήποτε έτερον όρον, δέσμευσιν ή περιορισμόν πλην των εν τω παρόντι μέρει οριζομένων.

2. Αι διατάξεις του παρόντος μέρους αι αναφερόμεναι εις τοιούτους όρους, δεσμεύσεις ή περιορισμούς δέον να ερμηνεύωνται στενώς και να μη εφαρμόζωνται δι' οιονδήποτε σκοπόν διάφορον εκείνου δι' ον εθεσπίσθησαν.»

Άρθρο 35

«Αι νομοθετικά, εκτελεστικά και δικαστικά αρχαι της Δημοκρατίας υποχρεούνται να διασφαλίζωσι την αποτελεσματικήν εφαρμογήν των διατάξεων του παρόντος μέρους, εκάστη εντός των ορίων της αρμοδιότητος αυτής»

Άρθρο 183

- «1.Εν περιπτώσει πολέμου ή ετέρου δημοσίου κινδύνου απειλούντος την ύπαρξιν της Δημοκρατίας ή οιονδήποτε τμήμα αυτής το Υπουργικόν Συμβούλιον κέκτηται την εξουσίαν να προκηρύσση δι' αποφάσεως αυτού την κήρυξιν καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης' ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας, όμως, ίδια εκάτερος ή από κοινού έχουσι δικαίωμα αρνησικυρίας οιασδήποτε τοιαύτης αποφάσεως ασκούμενον εντός τεσσαράκοντα οκτώ ωρών από της ημέρας, καθ' ην η απόφασις εκοινοποιήθη εις το γραφείον εκάτερου.
- 2.Πάσα τοιαύτη προκήρυξις καθορίζει τα άρθρα του Συντάγματος, άτινα αναστέλλονται, καθ' όλην την διάρκειαν της καταστάσεως εκτάκτου ανάγκης' μόνον όμως τα κάτωθι αναφερόμενα άρθρα του Συντάγματος δύνανται να ανασταλώσι δια της προκηρύξεως: το άρθρον 7, μόνον καθ' όσον αφορά εις θάνατον προκληθέντα εκ θεμιτής πολεμικής ενεργείας, η δευτέρα και τρίτη παράγραφος του άρθρου 10, τα άρθρα 11, 13, 16, 17, 19, 21, το εδάφιον (δ) της ογδόης παραγράφου του άρθρου 23 και τα άρθρα 25 και 27.
- 3...»

β. Κεφ.260

(21) Ενδιαφέρον έχει και το [Κεφ. 260](#) όπου τα ακόλουθα άρθρα είναι σχετικά:

(2) Στο νόμο αυτό- «επικίνδυνη μολυσματική ασθένεια» σημαίνει χολέρα, πανώλη, ευλογιά, τύφο και κίτρινο πυρετό, και περιλαμβάνει οποιαδήποτε ασθένεια μολυσματικής ή μεταδοτικής φύσης την οποία το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται, με γνωστοποίηση βάσει του Νόμου αυτού, να κηρύξει ως επικίνδυνη μολυσματική ασθένεια εντός της έννοιας του Νόμου αυτού.

(3) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται, με γνωστοποίηση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας να κηρύξει οποιαδήποτε ασθένεια μολυσματικής ή μεταδοτικής φύσης σε επικίνδυνη μολυσματική ασθένεια εντός της έννοιας του Νόμου αυτού.

(4) Το Υπουργικό Συμβούλιο δύναται, με γνωστοποίηση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, να κηρύξει οποιαδήποτε τοπική περιοχή είτε εντός είτε εκτός της Δημοκρατίας, ως μολυσμένη τοπική περιοχή και ακολούθως η τοπική αυτή περιοχή και όλοι οι επιβάτες και αγαθά από αυτή υπόκεινται σε τέτοια μέτρα όπως ήθελαν καθοριστεί με Κανονισμούς που εκδίδονται βάσει του Νόμου αυτού.

γ. ΕΣΔΑ

- (22) Όσον αφορά την ΕΣΔΑ το Άρθρο 15 αναφέρεται σε παρέκκλιση, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, το οποίο όμως δεν έχει ενεργοποιηθεί.
- (23) Σχετικό είναι και το Άρθρο 3(2) του Πέμπτου Πρωτόκολλου το οποίο ρητά αναφέρει «... 2 Κανείς θα στερείται του δικαιώματος εισόδου στο έδαφος του Κράτους του οποίου είναι υπήκοος»

δ. Σύμφωνο

- (24) Το Άρθρο 12(4) του Συμφώνου είναι σχετικό και αναφέρει «4. Ουδείς θέλει αποστερηθή αυθαιρέτως του δικαιώματος του όπως εισέλθει εις την ίδιαν αυτού χώραν».

IV. ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

- (25) Υπό το φως των πιο πάνω είναι φανερό ότι:

- α. Στις 15/3/20 με το Διάταγμα Αρ. 3 του ΥΥ έχει επιβληθεί όρος για την είσοδο στην Δημοκρατία σε Κύπριους πολίτες. Ο όρος αυτός ήτο το πιστοποιητικό εξέτασης από συγκεκριμένα κέντρα. Αυτό στόχευε τους φοιτητές και ήταν για την περίοδο 16/3/20 -30/4/20.
- β. Στις 17/3/20 με το Διάταγμα Αρ. 5 του ΥΥ αυτό το Πιστοποιητικό περιορίστηκε μέχρι τις 21/3/20 για κατηγορίες εκτός των φοιτητών και μάλιστα για αυτούς αντικαταστάθηκε με βεβαίωση από τις κατά τόπους Διπλωματικές Αποστολές της Δημοκρατίας.
- γ. Στις 18/3/20 το Υπουργείο Εξωτερικών με Ανακοίνωση καθορίζει τον τρόπο εξασφάλισης της Βεβαίωσης.
- δ. Στις 20/3/20 ο ΥΜ με βάση το Διάταγμα Αρ. 3 του ΥΥ ουσιαστικά ανέστειλε πτήσεις στην Δημοκρατία εξαιρουμένων μεταξύ άλλων «repatriation flights» κατόπιν ειδικής άδειας του.
- ε. Στις 23/3/20 ο ΥΥ για πρώτη φορά γνωστοποίησε την κήρυξη περιοχών ως μολυσμένες σύμφωνα με το Κεφ. 260.
- στ. Στις 23/3/20 για πρώτη φορά γίνεται αναφορά σε Διάταγμα του ΥΥ για την προαναφερόμενη γνωστοποίηση.
- ζ. Στις 30/3/20 ο ΥΥ με το Διάταγμα 12 επιτρέπει την επάνοδο φοιτητών που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες μόνο.
- η. Φαίνεται ότι ο ΥΜ συνεχίζει να δίδει άδεια για repatriation flights σε άτομα είτε φοιτητές είτε όχι που έχουν την σχετική βεβαίωση ή το πιστοποιητικό.

- (26) Είναι επίσης φανερό ότι η καθυστέρηση από τις 10 Μαρτίου 2020 μέχρι τις 23 Μαρτίου 2020 για έκδοση της Γνωστοποίησης της κήρυξης περιοχών ως μολυσμένες επηρεάζει, τουλάχιστον, τα Διατάγματα 1-8 του ΥΥ καθώς και το Διάταγμα του ΥΜ που εξέδωσε στις 20/3/2020.

V. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

α. Συνταγματικότητα

- (27) Οι πρόνοιες του Άρθρου 14 του Συντάγματος μιλούν από μόνες τους. Το δικαίωμα είναι απόλυτο και δεν χωρεί οποιουσδήποτε περιορισμούς. Πιστεύω ότι δεν μπορεί να απαγορευτεί η είσοδος στην Δημοκρατία οποιουδήποτε πολίτη της υπό οιοσδήποτε περιστάσεις.
- (28) Επιβεβαιώνω το απόλυτο του δικαιώματος αυτού με αναφορά στο Άρθρο 33 το οποίο ξεκάθαρα αναφέρει ότι εκτός από την περίπτωση της έκτακτης ανάγκης, τα εγγυημένα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες δεν υπόκεινται σε οποιονδήποτε άλλο όρο, δέσμευση ή περιορισμό.
- (29) Ακόμη στο Άρθρο 35 τονίζεται ανεπιφύλακτα η υποχρέωση όλων των αρχών της Δημοκρατίας (νομοθετικών, εκτελεστικών και δικαστικών) να ενεργούν έτσι ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή όλων των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνει το Μέρος II του Συντάγματος.
- (30) Όσον αφορά την κατάσταση έκτακτης ανάγκης αυτή ακόμη δεν έχει κηρυχθεί στην Δημοκρατία, σύμφωνα με το Άρθρο 183. Αλλά και αν ακόμη κηρυχθεί σύμφωνα με το Άρθρο 183(2) μπορεί να επηρεάσει μόνο τα Άρθρα 7, 11, 13, 16, 17, 19, 21, 23, 25 και 27.
- (31) Είναι φανερό ότι το Άρθρο 14 δεν περιλαμβάνεται στα εν λόγω Άρθρα. Μάλιστα το Άρθρο 13 σχετικά με το δικαίωμα της ελεύθερης μετακίνησης στο έδαφος της Δημοκρατίας (το οποίο μπορεί να περιοριστεί για λόγους δημόσιας υγείας) είναι σε αυτά που μπορούν να ανασταλούν, επιβεβαιώνοντας έτσι τόσο τον απόλυτο χαρακτήρα όσο και την υπεροχή του Άρθρου 14 ως προς το Άρθρο 13.
- (32) Κατά συνέπεια η απαγόρευση του επαναπατρισμού των κυπρίων φοιτητών προσκρούει στο Άρθρο 14.
- (33) Μάλιστα φαίνεται ότι το Κράτος έχει αντιληφθεί την αντισυνταγματικότητα της απαγόρευσης και με το Διάταγμα Αρ. 12 στις 30 Μαρτίου 2020 εξαιρεί τους φοιτητές σε χώρες του εξωτερικού που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.
- (34) Εμφανώς αυτό συνιστά επιπρόσθετη δυσμενή διάκριση, κατά παράβαση του Άρθρου 28 του Συντάγματος το οποίο διασφαλίζει ότι όλοι είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, της διοίκησης και της δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχουν ίσης προστασίας και μεταχείρισης.
- (35) Αξίζει να σημειωθεί ότι και αυτό το Άρθρο είναι απόλυτο και δεν μπορεί να τύχει αναστολής σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης σύμφωνα με το Άρθρο 183(2).

- (36) Θα μπορούσε βέβαια να λεχθεί ότι η απαγόρευση της εισόδου στην Δημοκρατία δεν έλαβε χώρα αφού επιτρέπεται, υπό τον όρο του σχετικού πιστοποιητικού ή βεβαίωσης.
- (37) Σε απάντηση λέγω ότι (α) δεν μπορεί να υπάρχουν όροι στο απόλυτο δικαίωμα εισόδου στην Δημοκρατία (β) και αν ακόμη κάτι τέτοιο γίνει δεκτό για εξέταση (χωρίς παραδοχή της ορθότητας του) τόσο η εν γνώσει του Κράτους αδυναμία εξασφάλισης του από «εργαστήρια αναφοράς» όσον και κατάργηση η αντικατάσταση του για μη-φοιτητές και η δημιουργία μιας βεβαίωσης από Διπλωματικές Αποστολές της Δημοκρατίας στο εξωτερικό, αποδεικνύουν την νομική ανεπάρκεια της βάσης αυτής.
- (38) Η δε παραδοχή ότι δεν χρειάζεται για φοιτητές που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες που το Κράτος ονομάζει και αυθαίρετα ορίζει σε άτομα άνω των 60 ή άτομα με σοβαρές ασθένειες ή εγκύους (που θα αποφασίσει ένα Ιατροσυμβούλιο) είναι απλά μια επιδείνωση της παρανομίας.
- (39) Κατά συνέπεια και σύμφωνα με την ανάλυση μου πιστεύω ότι η απαγόρευση εισόδου στην Δημοκρατία φοιτητών είναι αντίθετη με το Σύνταγμα.
- β. Νομιμότητα
- (40) Υπάρχει νομίζω ακόμη ένα θέμα που άπτεται της νομικής επάρκειας της απαγόρευσης εισόδου στην Δημοκρατία, όπως εκφράζεται από το Διάταγμα 3 και μετά μέχρι τις 23 Μαρτίου 2020.
- (41) Για να ενεργοποιηθεί το Κεφ. 260 πρέπει σύμφωνα με το άρθρο 4 με γνωστοποίηση του το Υπουργικό Συμβούλιο στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας να κηρύξει συγκεκριμένες περιοχές ως μολυσμένες.
- (42) Αν δεν κηρυχθεί μια περιοχή ως μολυσμένη δεν μπορεί να εφαρμόζεται το Κεφ. 260 και κατά συνέπεια δεν μπορεί να ενεργοποιείται η εξουσία έκδοσης Διαταγμάτων και Κανονισμών.
- (43) Δεν εξετάζω αν σωστά εκχωρήθηκαν οι εξουσίες αυτές από το Υπουργικό Συμβούλιο στο ΥΥ γιατί φαίνεται ότι η απόφαση του Υπουργικού ημερομηνίας 10 Μαρτίου 2020 είναι έγκυρη.
- (44) Όμως η καθυστέρηση μέχρι τις 23 Μαρτίου 2020 της έκδοσης της σχετικής Γνωστοποίησης θέτει εν αμφιβόλω τις σχετικές πράξεις του ΥΥ και άλλων οργάνων του Κράτους όπως π.χ. του ΥΜ και του Υπουργείου Εξωτερικών.
- (45) Αν η θέση αυτή είναι ορθή τότε τα Διατάγματα 1-8 του ΥΥ δεν συνάδουν με το Κεφ. 258 και κατά συνέπεια είναι παράνομα και την ίδια τύχη έχουν οι συνεπακόλουθες του πράξεις.
- (46) Με αυτή την ανάλυση όχι μόνο η απαγόρευση εισόδου με το Διάταγμα Αρ. 2 του ΥΥ αλλά και η δημιουργία του Πιστοποιητικού με το Διάταγμα Αρ. 3 του ΥΥ καθώς και η κατηγοριοποίηση με το Διάταγμα Αρ. 5 του ΥΥ που εκδόθηκαν πριν από την Γνωστοποίηση στις 23 Μαρτίου 2020 είναι απλά, άκυρα.

- (47) Μάλιστα δεν έχω βρει οποιανδήποτε προσπάθεια αναδρομικής διόρθωσης αυτής της τραγικής παράλειψης.
- (48) Ακόμη αυτή η παράλειψη, πολύ φοβούμαι νομικά ομιλούντες, συμπαρασύρει και το Διάταγμα του ΥΜ ημερομηνίας 20 Μαρτίου 2020 με το οποίο περιορίζονται οι πτήσεις με εξαίρεση τις repatriation flights.
- (49) Είναι θέμα για εξέταση (από πιο ειδικούς από εμένα στο Διοικητικό Δίκαιο) αν η ακυρότητα αυτή δηλητηριάζει και Διατάγματα και Κανονισμούς που εκδόθηκαν μετά την Γνωστοποίηση στις 23 Μαρτίου 2020.
- (50) Κατά συνέπεια και σύμφωνα με την ανάλυση μου, πιστεύω ότι στον βαθμό που η απαγόρευση εισόδου βασίζεται σε Διατάγματα του ΥΥ που εκδόθηκαν πριν τις 23 Μαρτίου 2020, αυτά δεν είναι σύμφωνα με το ΚΕΦ 258 και έτσι είναι άκυρα. Ως τέτοια συμπαρασύρουν και τα κατ' ισχυρισμό νόμιμα αποτελέσματα τους.

γ. ΕΣΔΑ

- (51) Δεν θα ήτο ολοκληρωμένο το σημείωμα αυτό αν δεν γινόταν ανάλυση και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σύμφωνα με την ΕΣΔΑ.
- (52) Το Άρθρο 3(2) του Πρωτοκόλλου 4 είναι σχετικό και είναι παρόμοιο με το Άρθρο 14 του Συντάγματος.
- (53) Δεν νομίζω ότι χρειάζεται επανάληψη του απόλυτου χαρακτήρα και της έλλειψης κατάστασης έκτακτης ανάγκης η οποία έπρεπε, ως παρέκκλιση, να είχε τύχει κοινοποίησης σύμφωνα με το Άρθρο 15.
- (54) Παρομοίως γίνεται επίκλησης του Άρθρου 1 του Πρωτοκόλλου 12 σχετικά με την απαγόρευση διακρίσεων όπως το Άρθρο 28 του Συντάγματος και για οικονομία δεν θα τα επαναλάβω.
- (55) Κατά συνέπεια και σύμφωνα με την ανάλυση μου πιστεύω ότι η απαγόρευση εισόδου στην Δημοκρατία φοιτητών είναι επίσης αντίθετη με την ΕΣΔΑ.

β. Σύμφωνο

- (56) Θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων υπάρχουν και κάτω από το Σύμφωνο. Το Άρθρο 12(2) είναι σαφές και ακολουθεί το Άρθρο 14 του Συντάγματος παρ' όλο που εδώ υπάρχει και η λέξη «αυθαιρέτως».
- (57) Πιστεύω όμως, τόσον ο τρόπος όσον και το εύρος του διατάγματος απαγόρευσης του ΥΥ δεν μπορεί παρά να εμπίπτει στον όρο «αυθαιρέτως».
- (58) Επίσης γίνεται επίκληση του Άρθρου 2(1) όσον αφορά την δυσμενή διάκριση όπως το Άρθρο 28 του Συντάγματος και για οικονομία δεν θα επαναλάβω την ανάλυση.

- (59) Κατά συνέπεια και σύμφωνα με την ανάλυση μου πιστεύω ότι η απαγόρευση εισόδου στην Δημοκρατία φοιτητών είναι επίσης αντίθετη με το Σύμφωνο.
- (60) Αξίζει όμως να πω ότι σύμφωνα με το Άρθρο 169 του Συντάγματος οι πρόνοιες της ΕΣΔΑ και του Συμφώνου έχουν ισχύ αυξημένη έναντι του Νόμου περιλαμβανομένου του Νόμου 258 και των Διαταγμάτων ή Κανονισμών σύμφωνα με αυτό. Το νομικό αποτέλεσμα είναι νομίζω αυτονόητο.

VI. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

- (61) Σκοπός μου δεν ήταν η παροχή νομικής συμβουλής με αυτό το κείμενο αλλά η παρουσίαση των γεγονότων και του εφαρμοστέου δικαίου.
- (62) Όμως με στόχο την διεξαγωγή μιας σοβαρής συζήτησης, η σκιαγράφηση των διαδικασιών ενδεχόμενα να βοηθήσει τόσο το Κράτος όσο και τους πολίτες να αντιληφθούν τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του καθώς και την οριοθέτηση που κάνει το Σύνταγμα, ειδικά σε ώρες κρίσης.
- (63) Έννομο συμφέρον έχουν σίγουρα οι φοιτητές και ενδεχόμενα οι σύζυγοι ή γονείς τους μέσα από την έννοια της οικογενειακής ζωής.
- (64) Αγώγιμο Δικαίωμα πηγάζει από την παραβίαση του Άρθρου 14 και 28 του Συντάγματος τουλάχιστον καθώς και του Άρθρου 3(2) του Τέταρτου Πρωτοκόλλου και του Άρθρου 1 του Δωδέκατου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ και των Άρθρων 12(2) και 2(1) του Συμφώνου που έχουν αυξημένη ισχύ έναντι του Κεφ. 260 σύμφωνα με το Άρθρο 169 του Συντάγματος.
- (65) Εδώ αξίζει να γίνει αναφορά και στο Άρθρο 35 του Συντάγματος το οποίο επιβάλλει υποχρέωση διασφάλισης της αποτελεσματικής εφαρμογής των προαναφερθέντων Άρθρων του Συντάγματος από την Εκτελεστική και Δικαστική αρχή της Δημοκρατίας.
- (66) Η διαδικασία θα μπορούσε να είναι αστική αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο για δηλωτική απόφαση, για απαγορευτικό διάταγμα και για αποζημιώσεις.
- (67) Θα μπορούσε επίσης (αφού ζητηθεί από την Εκτελεστική εξουσία η είσοδος και ληφθεί άρνηση εισόδου), να γίνει προσφυγή στο Διοικητικό Δικαστήριο σύμφωνα με το Άρθρο 146 για ακύρωση και ενδεχόμενα απαγορευτικά διατάγματα. Εφ' όσον αυτό πετύχει θα ακολουθήσει Αγωγή για αποζημιώσεις στο Επαρχιακό Δικαστήριο.
- (68) Εμφανώς οι διαδικασίες θα είναι εναντίον του Γενικού Εισαγγελέα εκ μέρους της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- (69) Στο Διοικητικό Δικαστήριο η προσφυγή θα είναι μέσω του αρμόδιου οργάνου ενδεχόμενα του Υπουργικού Συμβουλίου και/ή του Υπουργού Υγείας και/ή Υπουργού Μεταφορών και/ή Υπουργού Εξωτερικών.

- (70) Το ενδιαφέρον για βαθύτερη εξέταση πιστεύω θα είναι στην Αστική Αγωγή. Πέραν από την Δημοκρατία, ως Εναγόμενοι θα μπορούσαν να προστεθούν οι σχετικοί Υπουργοί υπό την προσωπική τους ιδιότητα, δεδομένης μάλιστα της Διαβεβαίωσης που έχουν δώσει σύμφωνα με το Άρθρο 59 του Συντάγματος, με την οποία διαβεβαιώνουν επίσημα πίστη και σεβασμό στο Σύνταγμα τον υπέρτατο Νόμο του Κράτους σύμφωνα με το Άρθρο 179.
- (71) Εξ όσων γνωρίζω δεν απολαμβάνουν (ως άτομα) ασυλίας και ενδεχόμενα να έχουν ευθύνη για αμέλεια ή παραβίαση εκ του Νόμου απορρέοντος καθήκοντος.
- (72) Ενδιαφέρουσα επίσης είναι η προσπάθεια που εκκρεμεί ενώπιον της Βουλής ως [Νομοσχέδιο \(σελ. 471-473\)](#) με τίτλο «ο περί της Ευθύνης των Υπουργών και Αξιωματούχων Άνευ Χαρτοφυλακίου Νόμος του 2013» όπου δημιουργείται ειδική ποινική ευθύνη γι' αυτούς.
- (73) Μια χαρακτηριστική έκφραση της αυθαιρεσίας του Κράτους φαίνεται στην [απάντηση](#) του ΥΜ και ΥΕ ημερομηνίας 4 Απριλίου 2020 για δήθεν δικαιούχους στο Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και στις δηλώσεις του ΥΜ στις 17 Μαρτίου 2020: «Κανένας να μην τολμήσει να επιβιβαστεί σε αεροπλάνο από χώρα του εξωτερικού, χωρίς να διαθέτει τα απαραίτητα πιστοποιητικά».

VII. ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ

- (74) Ελπίζω να έχω παρουσιάσει τα Παραδεκτά Γεγονότα και το Εφαρμοστέο Δίκαιο αντικειμενικά.
- (75) Έχω άποψη για το «Άνομο Χαρτί Υγείας» και νομίζω ότι είναι εμφανής από την ανάλυση και τις διαδικασίες που σκιαγραφώ αλλά εναπόκειται σε συναδέλφους να κρίνουν την ορθότητα της.
- (76) Ελπίζω όμως, τα Σεβαστά Δικαστήρια (όπου βλέπω το πρόβλημα αυτό να οδηγείται) να έχουν την ταχύτητα και το σθένος να αποδώσουν δικαιοσύνη στους εξόριστους φοιτητές μας, σ' αυτούς του δύσκολους καιρούς όπου ο φάρος (νομικά ομιλούντες) δεν μπορεί να είναι άλλος από το Σύνταγμα αυτής της Δημοκρατίας μας.

Αχιλλέας Δημητριάδης
Δικηγόρος
Λευκωσία
8 Απριλίου 2020